

1. Жмудь В. Запровадження процедури медіації (примирення) у законодавстві України. *Юстиніан*. 2007. № 11. URL: <http://www.minjust.gov.ua/11347>.
2. Ситюк В. Медіація та правові перспективи її розвитку в Україні. *Національна Асоціація Адвокатів України*: офіційний вебсайт. URL: <https://radako.com.ua/news/mediaciya-ta-pravovi-perspektivi-yiyi-rozvitku-v-ukrayini>.
3. Рекомендація № R(99) 19 Комітету міністрів Ради Європи державам – членам Ради, які зацікавлені в організації медіації в кримінальних справах від 15 вересня 1999 року : міжнародний нормативно-правовий акт. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_828#Text.
4. Основоположне рішення Ради Європейського Союзу від 15 березня 2001 року «Про місце жертв злочинів у кримінальному судочинстві (2001/220/JHA) : міжнародний нормативно-правовий акт. URL: https://issuu.com/uiccg/docs/16_fr_decision_ukr.
5. Подковенко Т. О. Медіація як один з альтернативних способів розв'язання конфліктів. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2009. Вип. 45. С. 31–38.
6. Юридична енциклопедія : в 6 т. / за ред. Ю. С. Шемшученка. Київ : «Українська енциклопедія» М. П. Бажана, 1998–2004. Т. 3: К-М. 2001. 792 с.
7. Супрун Г. Б. Поняття та значення запровадження інституту медіації в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції* 2017. № 6. Т. 4. С. 348–351.
8. Вартість послуг. *Український Центр Медіації*: офіційний вебсайт. URL: <https://www.ukrmediation.com.ua/ua/vrehuliuvannia-sporiv-posluhy-z-mediatsii/vartist-posluh>.
9. Геселев О. Зміна пануючого праворозуміння як обов'язкова умова впровадження відновного правосуддя в Україні (філософсько-правовий аспект). *Право України*. 2010. № 3. С. 106–114.
10. Про медіацію : проект Закону України від 29.12.2015 р. № 3665-1. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH2TT1AA.html.

Кирило СТЕПАНЕНКО

доцент кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

Поліна ЗІНОВ'ЄВА

здобувачка вищої освіти
Навчально-наукового інституту
права та інноваційної освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОЦЕДУРИ МЕДІАЦІЇ

Медіація – це процес вирішення конфлікту, за якого нейтральна сторона, медіатор, допомагає укласти добровільну угоду між сторонами, а також полегшує спілкування між суб'єктами конфлікту, щоб вони могли дійти власної згоди. Медіація є найбільш поширеною технологією вирішення конфлікту.

Медіація бере свій початок ще у стародавніх часах. Вона існувала у Стародавньому Китаї, Стародавній Греції, також в деяких арабських країнах, але тоді медіація мала назву посередництво. Щоб вирішити конфлікт, люди обирали посередниками авторитетних людей, часто ними могли бути світські володарі, церковні служителі або особи, які були закріплені на високій посаді. Прикладом у стародавні часи є посередництво Кіра (засновник Перської монархії) між халдеями (гірським народом) та вірменами, які ніяк не могли дійти до згоди та постійно воювали; цю подію описав Ксенофонт у книзі «Кіропедія». Кір спочатку сприяв поразці одного з народів, а потім запропонував послам з Халдею та вірменському Царю, за угодою халдеї могли обробляти землю на зазначених умовах у вірменів, а вірмени орендуватимуть землю у халдеїв для випасу худоби [1]. Вони погодились на цю угоду. І саме це призвело до вигідного взаємозв'язку між народами.

Також згадка про медіацію, або ж, як кажуть мусульмани, васата, є у Корані. Там

було вказано: «Якщо ви боїтеся розриву між обома (подружжям), то пошліть суддю із його сім'ї і суддю з її сім'ї; якщо вони побажають примирення, то Аллах допоможе їм», при чому васат був започаткований ще за часів Муххамеда. Вже пізніше посередниками у внутрішніх та міжнародних конфліктах були: папи, папські легати, імператори, а також єпископи, тим часом, як посередниками у сім'яхнайчастіше були священники. Але появлення медіації такою, яка вона є сьогодні, відбулося в під час «великої депресії» в США у 1930-х роках.

У більшості країн медіація дуже поширена процедура, оскільки вона полегшує роботу судів, а також сприяє більш швидкому вирішенню конфліктів. Можна сказати, що у медіації є ще багато корисних функцій та якостейтаких, як: швидкість вирішення конфлікту; економічність, бо при процедурі медіація платити потрібно тільки медіатору, коли під час судового процесу потрібно витратитися на судовий збір, послуги адвоката також ще за деякі послуги; також суб'єкти конфлікту самі доходять до спільної угоди [2]. До цього списку можна додати те, що по заключенню угоди в вигрaші будуть обидві сторони, а не одна з сторін, як у суді. Варто зауважити, що в медіації працює принцип конфіденційності, тобто усе що відбувається під час процедури не розголошується і вся інформація залишається відомою тільки її учасникам.

Але, як і у всьому у світі, у медіації є певні недоліки. По-перше, медіацію недоцільно використовувати у деяких випадках. Одними з цих випадків можуть бути тиск або погрози учасників конфлікту, зловживанняалкоголем чи наркотичними речовинами, також недоцільно використовувати процедуру між учасниками домашнього насильства (в цьому випадку потрібно звертатися до суду) [3]. Якщо ж у суб'єкта процедури спостерігаються розумова відсталість та психічні розлади варто звертатися до відповідних закладів та вирішувати проблему безпосередньо з представником даної особи.

Також однією з проблем використання медіації є те, що в Україні медіація не дуже поширена процедура, яка не використовується активно. Це відбувається через те, що український народ не освідчений з цього питання, та для подальшого розвитку медіації варто впроваджувати нові законопроекти щодо медіації, а також рекламувати її, як альтернативу судовому процесу. Такі дії повинні зменшити кількість звернень до судів, та полегшити діяльність судової системи.

На сьогодні актуальною залишається проблема робочих місць, бо ці питання ще не врегульовані законодавством. Якщо брати представників від держави, та їхня робота повинна бути безоплатна. Також є варіант наймання приватних медіаторів, але тут варто звертати увагу на рівень кваліфікації та документ, який її підтверджує. Останнім варіантом вибору професійного медіатора – суддя або людина, яка працює в правоохоронних органах та має відповідну освіту. На нашу думку, це найкращий варіант, оскільки діяльність судді як медіатора не буде суперечити вимогам щодо несумісності професії судді, бо процедура може виконуватись у робочий час судді.

Отже, процедура медіації є хорошою альтернативою використання суддів у деяких випадках. Звісно, є певні недоліки, але ми впевнені, що в Україні під впливом часу медіація почне поширюватися більш швидко, ніж зараз, та досягне такого рівня розвитку, як в США або ж Німеччині. Але варто якнайчастіше проводити активне інформування народу, щоб позбавитися від незнання народом інформації про цю процедуру, а також від скептичного ставлення більшості інформованої громадськості.

1. Гірник А. М. Основи конфліктології. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/514-osnovi-konfliktolog-grnik-am.html>

2. Добриніна Г. А. Чи можна вирішити спір, не звертаючись до суду? *Справочник економіста*. 2018. № 6. С. 35–38.

3. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII (зі змінами та допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.